

**413. Az isteni Vőlegényt és a lélek-menyasszonyt foglyul ejti az egymás iránti szeretetük,
amelyet gyönyörködve szemlélnék**

(Keresztes Szent János: *A szellemi páros ének*, 31. versszak, 371-377. oldal)

Imádkozzuk a 70. számú éneket:

*Jézus, világ Megváltója, üdvöz légy, élet adója,
Mefeszített Isten-fia, szentkeresztet szívem hívja!
Jézus, add, hogy Hozzád térjek, Veled haljak, Veled éljek!*

*Im én magam Hozzád vettem, magunk vagyunk, Uram, ketten,
Szent fejedet hozzám hajtsad, szóljon hozzám kékült ajkad!
Jézus, add, hogy Hozzád térjek, Veled haljak, Veled éljek!*

I. Keresztes Szent János megjegyzése *A Szellemi páros ének* 31. versszakához

Azt hiszem, eléggé megértettük, hogy ezen füzéreknek megfonásán és a lélekben való elhelyezkedésén a lélek-menyasszony **a szeretetnek azt az isteni egyesülését akarja értetni, amely ezen állapotban közte és Isten között létrejött.** Mert hiszen a virágok az isteni Jegyest jelentik, lévén az *Énekek éneke* menyasszonya szerint *Ő a mezők virága és a völgyek lilioma* (Én 2, 1). A lélek szeretete pedig – mint mondtuk: – az a hajsza, amely egyesíti Vele, és hozzáköti a virágoknak ezt a virágát, mert **a szeretetet mindennél többre kell becsülnünk,** hiszen *ez a tökéletesség köteléke* (Kol 3, 14), ahogyan az apostol mondja. Istennek és a léleknek ez az egyesülése ez a köteléke az, amelyen elhelyezkednek ezek a füzérek. A lélek viseli mindezt a dicsőséget, és többé nem látszik annak, ami azelőtt volt, hanem immár tökéletes virágnak, amely magában foglalja az összes virágok tökéletességét és szépségét. Mert **a szeretetnek ez a hajsza olyan erősen köti össze, egyesíti Istent és a lelket, hogy átalakítja és eggyé teszi őket a szeretetben.** Olyannyira, hogy bár lényegüket tekintve különböznek, dicsőség, és a külső megjelenés tekintetében **a lélek Istennek látszik, és Isten léleknek látszik.** Ez a szövetség kimondhatatlanul csodálatos, és csak némi megközelítő fogalmat nyújt róla az, amit a Szentírás Jonatán és Dávid barátságáról beszél Sámuel első könyvében. Azt mondjuk ugyanis: **Jonatán olyan bensőleg szerette Dávidot, hogy a lelke egészen összeforrott az övével** (vö. 1 Sám 18, 1). Ha tehát egy ember szeretete a másik iránt olyan erős volt, hogy össze tudta forrasztani a lelküket, akkor **hogyan fogja összeforrasztani a lelket isteni Jegyésével az a szeretet, amellyel a lélek Isten iránt viseltetik?** Különösen tekintve azt, hogy itt tulajdonképpen *Isten* az elsődleges szerető (1 Jn 4, 19), Aki az **Ő végtelen szeretetének mindenhatóságával elemibb erővel nyeli el a lelket, mint ahogyan elnyelné valami tűzár a levegőben szállongó csöppnyi reggeli ködöt.**

Ebből következik, hogy annak a hajsza – amely ilyen szoros kötéssel szolgál – igen erősnek és szilárdnak kell lennie, mert hiszen különben nem tudna úgy behatolni azokba a részekbe, amelyeket összefoglal. Ezért is a lélek-menyasszony a következő 31. versszakban elmondja ennek a szép hajsza tulajdonságait.

A 31. versszak így hangzik:

*„Egyetlen szál hajam,
Melyet nyakam körül lebegni láttál*

*S ott szemléltél a nyakamon,
Az ejtett foglyomul
És még meg is sebzett egyik szemem’.*

Hogyan magyarázza ezt a versszakot Keresztes Szent János?

Három dolgot akar a lélek-menyasszony ebben a versszakban mondani:

1. Nem akármilyen szeretet alkalmas arra, hogy **az erényeknek alapul szolgáljon**, hanem csakis az **erős szeretet**, mert igazában csak az ilyen képes őket megtartani.
2. Istennek igen megtetszett ez a hajsza, mert látta, hogy **egyedül áll**, és hogy **erős**.
3. Isten nagyon megszerette a lelket, mert látta, hogy a **hite tiszta és rendíthetetlen**.

Ezért mondja tehát az **1. és 2. sorban**:

*„Egyetlen szál hajam,
Melyet nyakam körül lebegni láttál”*

A nyak tehát az erőt jelenti. Azon lebeg a hajsza, ami az erények összefűzésére szolgál. Ez tehát az erős szeretet. Nem elegendő, hogy csak az erények megtartására szolgáljon, hanem olyan **erősnek kell lennie, hogy** semmiféle velük ellentétes **rossz hajlam sem legyen képes valamelyik oldalról beférkőznie** a tökéletesség füzérébe, és azt **felbomlasztania**. Az erényeket ugyanis a lélek-menyasszony szeretetének ez a hajsza oly szerves egységbe foglalja, hogyha közülük csak egyik találna letörni, azonnal összeomlana valamennyi. Mert ahol **az erények közül** megvan egy, ott megvan a többi is. **Ahol egy hiányzik, hiányzik a többi is.**

Azt mondta: lebegett a nyaka körül. A lélek erejében ez az Isten szeretet nagy erővel és könnyűséggel lebeg, és nem engedi magát semmi által feltartóztatni. És amint a nyakon azt a hajszaat a szél fújja és lebegteti, hasonlóképpen **a Szentlélek fuvallata mozgatja és indítja az erős szeretetet, hogy fel-felröppenjen Istenhez**. Ez az isteni szellő indítja a tehetségeket **az istenszeretet gyakorlására**. Nélküle bármennyire is meglegyenek az erények a lélekben, nem érvényesülhetnek. Azzal, hogy az isteni Kedves azt a hajszaat a lélek-menyasszony nyaka körül látta lebegni, ki akarja fejezni, hogy mennyire szereti Isten az erős szeretetet! A látás ugyanis magába foglalja a figyelmes és értékelő nézését annak, amire valaki tekint. Márpedig **az erős szeretet nagyon is magára vonja Isten tekintetét**.

Ezért mondja a **3. verssorban**:

„És ott szemléltél a nyakamon”

Ez a lélek azt akarja kifejezni, hogy Isten nemcsak megbecsülte és értékelté ezt az ő szeretetét, látván, hogy egyedül áll az, hanem szerette is, mert látta, hogy erős. Mert **ha Isten néz valamit, az annyit tesz, hogy Isten szereti azt. Ha pedig szemlél valamit**, az – amint mondtuk – azt jelenti: **becsüli azt**, amit szemlél. Ebben a 3. verssorban ismét említi a nyakát e szavakkal: – és ott szemléltél a nyakamon –, és pedig azért, mert ez volt az oka annak, hogy az annyira megszerette. Tudniillik az, hogy erősnek látta. Ez annyit tesz tehát, mintha azt mondaná: megszeretted, mert láttad, hogy erős. Láttad, hogy nem vegyül beléje más szeretet. Láttad, hogy könnyedén és lelkesen lebeg. Amikor most Isten látja, hogy ez a hajsza, ez a szeretet a többitől elkülönítve, vagyis egyéb szeretetektől, vágyaktól, vonzalmaktól, kedvtelésektől elválasztva van, és így szabaddá vált, hogy lebegessen; vagyis amióta az önmegtágadások, a szenvedések,

kísértések és önsanyargatások által elkülönült és anyyira megerősödött, hogy sem erőszak, sem valami bűnre vezető alkalom következtében nem szakad el, azóta az Úristen már szemléli, sőt fogja, és megköti vele ezeknek a füzéreknek a virágait. **Most már ugyanis anyyira erős, hogy képes ezeket az erényvirágokat rögzíteni a lélekben.** Hogy mekkorák és milyenek ezek a kísértések és szenvedések, és hogy mennyire juttatják a lelket, míg végül eléri a szeretet azon erősségi fokát, amellyel Isten egyesül a lélekkel, arról már mondtuk az *Élő szeretetláng* című vers 4. versszakának magyarázatában. Ez a vers így kezdődött: *Ó szeretetnek égő láng-heve! Mi a 267-277. számú imaórában elméledtünk erről az Élő szeretetláng című versről.*

Ezeket a megpróbáltatásokat tehát a lélek már átment, és eljutott az istenszeretet olyan magas színvonalára, hogy már kiérdemelte az isteni egyesülést.

Ezért mondja a **4. verssorban**:

„Az ejtett foglyomul.”

Micsoda felemelő és szívet vidító gondolat: **Isten olyan, Akit egy hajsza foglyul ejt.** Ennek a drága foglyul ejtésnek az oka az, amint az előző verssorokban olvastuk: Isten oly kegyes volt megállni azon hajsza előtt, és nézni, miként lebeg a nyakon. Mert – mint mondtuk: – Istennél nézni egyértelmű azzal, mint szeretni. Ugyanis ha Ő – amint Szent János mondja: – végtelen kegyelmében és irgalmában nem nézett volna ránk, nem szeretett volna minket (vö. 1 Jn 4, 10), és ha nem ereszkedett volna le hozzánk, a mi alacsony szeretetünk hajszájánál, lebegése semmi hatást nem gyakorolhatott volna ránk. Mert hiszen az nem lebegett olyan magasan, hogy képes lett volna ezt a magasságbeli isteni Madarat elfogni, és **arra bírni: nézzen bennünket, hogy felemelje szeretetünket, és erőt és képességet adjon nekünk a röpködéshez.** Ezért Isten maga az oka annak, hogy foglyává lett a lélek-menyasszony lebegő hajszájának, vagyis **Ő maga engedte, és adta azt, ami Őt, az isteni Völegényt foglyul ejtette.** Ezt fejezik ki ezek a sorok a 3. és 4. sorban, melyet ott szemléltél nyakamon, és az ejtett foglyomul. Mert **hogy egy alacsonyan röpködő madár képes legyen elfogni a magasban szárnyaló királyi sast,** az csak úgy képzelhető el, **ha ez utóbbi leszáll,** és azt akarja, hogy megfogják.

Következik továbbá az **5. verssor**:

„És még meg is sebzett egyik szemem’.”

A szem itt a hitet jelenti. Azt mondja: csak az egyik szem sebezte meg. Mert ha a lélek hite és Isten iránti hűsége nem volna egyedülálló, ha volna mellette valami más tekintet, vagy udvariasság, akkor nem volna képes Istenen szerelmi sebet ejteni. Tehát **csak az egyik szem az, amely megsebzti az isteni Kedvest, amint hogy egyetlen hajsza ejti foglyul.** A Jegyes pedig az Ő választott menyasszonya ezen kizárólagos hűségének láttán olyan forró szeretetre gerjed, hogy az ő szeretetének hajszája foglyul ejti, az ő szeme szorosra és szigorúvá teszi börtönét. Ez **a gyöngéd vonzalom,** amely irányába viseltetik, **szerető sebet ejt szívére, és arra bírja, hogy a lélek-menyasszonyát még beljebb vezesse az Ő isteni Szeretetébe.**

Erről a szemről és a hajszáról így beszél az *Énekek énekében* az isteni Völegény az arához: *Megsebesítetted szívemet, én húgom. Megsebesítetted szívemet egy szemeddel, és nyakad egy hajfürtjével* (Én 4, 9). Itt tehát kétszer mondja, hogy **megsebesítette a szívét,** tudniillik a szemével és a hajfürtjével. Ezért beszél a lélek ebben a könyvben a szemről és a hajszáról, mert **ezzel fejezi ki az Istennel való egyesülését értelme és akarata révén.** Az értelem, amelyet a szem jelent, a hit által. Az akarat pedig a szeretet által veti magát alá. Ezzel az

egyesüléssel dicsekszik itt a lélek, és köszöni isteni Jegyesének azt a kegyelmet, amelyet az Ő isteni kezéből vett. Nagyra becsüli ugyanis azt, hogy az isteni Jegyes oly kegyes volt, és engedte magát foglyul ejteni a szeretet által.

Elképzelhető, hogy mekkora örömet, élvezetet és boldogságot talál a lélek-menyasszony ebben az Ő nagy, isteni Foglyában hiszen eddig, és már oly régóta ő volt a foglya isteni Vőlegényének, szerelmes lévén belé.

(Eddig Keresztes Szent János tanítása a 371-377. oldalig.)

II. Mit is jelent a hajsza, amelyet a lélek-menyasszony nyakán látott a Vőlegény?

Keresztes Szent János azt mondta: a hajsza az erények összefűzésére szolgál. A legnagyobb erény a szeretet. Ez az összeköttetés a lélek-menyasszonynak és az isteni Vőlegénynek egymás iránti szeretetét, kapcsolatát jelenti, a két szeretetnek az egybeforrását.

Erről a szeretetről Keresztes Szent János megállapította:

1. Először is az jellemzi: A szeretet a többi erénynek is az alapja, vagyis a lélek-menyasszony kicsi, vékony hajsza egybefonja az isteni Vőlegénnyel együtt készített koszorún a szeretet és a lélek-menyasszony összes erényeit, vagyis az isteni Vőlegény kedves cselekedeteit, valamint az isteni Vőlegénytől kapott smaragdkőnél is értékesebb kegyelmi ajándékokat. Ettől lesz erős a lélek-menyasszony szeretete, mert Isten szeretete járja át.

2. Keresztes Szent János másodszor azt mondta: Istennek igen kedves ez a hajsza, mert látja már, milyen erős. Istennek ugyanis megtetszett a lélek-menyasszony egyetlen hajsza is, mert látta, hogy ez csak az Övé már, csak Neki akarja adni a lélek-menyasszony, csak Vele akar összefűződni, eggyé egybekötődni. Attól lett ugyanis a Szellemnél is könnyebb, hogy a többi földhöz vonzó szálaktól szeparálódott, elkülönült már. A lélek-menyasszony csak isteni Urának tartja fenn ezt a vonzódását, ezt a vonzalmát, ezt a kötélnél is erősebb szeretet hajszáját.

3. Harmadszor pedig Keresztes Szent János azt mondta: Isten nagyon megszerette a lélek-menyasszonyt, mert hite tiszta és erős.

Ezt a három szempontot a lélek-menyasszony hajszájára alkalmazva világosan kitűnik, hogy nem valami fizikai gyenge kis hajszájról, hanem a lélek-menyasszony és Isten kapcsolatáról, a hitről van szó. Ezért elmélkedjünk egy kicsit tovább a hajszájról!

Egy családban egy kis gyermekről készült fényképek albumában a felvételek mellett gyakran szerepel egy kis átlátszó műanyag borítékban egy kicsiny hajtincs, amikor először vágtam le, gyermekem a hajadat, abból megőriztem egy darabot. Az a néhány hajsza arra a gyermekre emlékezteti azt a szülőt, aki az ő testéből testedzett, aki az ő életéből fakadt. Ha az édesanya ránéz az édesapával arra a kis hajtincsre, akkor az valamivel többet jelent, mint akármilyen papír színekkel. Azon látja a gögicsélő vagy mosolygó kicsiny gyermeknek a vonásait. Az a fénykép, papír csak emlékeztet arra a gyerekekre, hogy milyen volt. A hajfürt szálai pedig magából abból a gyermekből származnak, aki olyan kis aranyos volt néhány éves korában.

A gyakorlati életben is úgy vagyunk, hogyha öltözködésnél azt vesszük észre, hogy a kabátunkra néhány hajsza rúgott, akkor azt lesöpörjük magunkról. Nem kell, nincs jó helyen. De amikor a vőlegény felségíti a menyasszonyának a kabátot, és rajta észrevesz egyetlen

hajszálat a menyasszony hajfürtjéből, akkor azt nem dobja le, és tapossa a földbe, hanem a kezébe veszi, ajkához érinti, és meg is puszilja. De ugyanígy van fordítva is. A menyasszony is azt a kis hajszálat – amely a vőlegény hajából hullott a vállára – szívesen kézbe veszi, szeretgeti.

Talán a lélek-menyasszony is szólhat így az isteni Vőlegényhez: „Hajdnak szála, vagyis isteni szerelmed reám hullott, Uram, megérintett. Nem halálos elektromos feszültséggel, mint a csupasz villanyvezeték, hanem **a szerelem tűzével átjárt fonal, amely életet fakaszt benne.** A Te hajszálad, Uram, elvarázsolt engem, mert az a Tied! Ha megérinthetem, akkor mintegy Téged érintelek, cirógatlak, dédelgetlek. **Gyönyörűséges érzéssel töltött el, Uram, a Te isteni hajszálad érintése, mert ez jelezte, hogy Te velem vagy,** kicsiny választott jegyeseddel. Hajad egyetlen szála, vagyis szereteted egyszer-egyszer már megtapasztalt köteléke, Uram, **elbájolt engem, és én Beléd szerettem,** Istenem! Megéltem: **boldogságom lettél.** Tudom, hogy **Nélküled milyen boldogtalan lennék,** s így meg tudom, hogy Veled milyen boldog! **Egyetlen hajszálad, Uram, elbájolt engem, és belemerített szereteted tengerébe!** Így azután életemmé lettél, mert **Te vagy az, Akiben az élő vizek forrásai fakadnak** (vö. Jel 7, 17). Ó végtelen Szeretet, **ó isteni Szeretet! Hogy magadhoz fűzted az életemet!** Isteni jó Uram, Te elfogadtad hajszálnál is vékonyabb szeretetemet. **Az én hajszálnál is kisebb szerelmem elbájolt Téged, isteni jó Uram! Te pedig rabommá tetted magadat.** Engedted, hogy az én kis hajszálnyi szeretetem magamhoz fűzzön téged, Istenem. Ez is a Te műved, **ez is a Te szereteted ajándéka.**”

A szerelmesek nincsenek meg egymás nélkül, nem tudnak egymás nélkül létezni, mindenben együtt akarnak lenni. **Isten is együtt akar lenni az Ő kis választott menyasszonyával, akihez a hitnek, a reménynek és a szeretetnek ez az erős hajszála fűzi.** Isten reá tekint az Ő választott menyasszonyára, szemléli azt a hajszálat, azt a szeretet-kötéléket, amely a lélek-menyasszony nyaka körül lebeg. *Isten* nézése mindig szerető tekintés. Az, hogy Ő előbb reánk tekintett, az azt is jelenti, hogy *Ő előbb szeretett bennünket* (1 Jn 4, 19). Ez a szeretete abban nyilvánult meg, hogy *Isten elküldte Egyszülött Fiát a világra, hogy Őáltala éljünk!* (1 Jn 4, 9). Keresztes Szent János utal arra: **A felhők Királya, ez az isteni Sas-madár leereszkedik a kicsiny madárhoz,** és engedi, hogy a lélek-menyasszony megragadja őt, az isteni nagy Ragadozót a misztikus nászhoz. Isten az, aki leereszkedik. (Ezt tanítja a Jézusról nevezett Szent Teréz is *A belső várkastély*-ban a 4. lakásról szóló 1. részben.)

Amikor a lélek-menyasszony befogadhatja ezt a hozzá leereszkedő isteni nagy Szeretetet, amikor egyetlen hajszálaival megköthető, és rabjává teheti (Gárdonyi: *Isten rabjai*), akkor már nem emlékezik arra a bánatra, amely talán hosszú időn keresztül gyötörte. Szomorú vagyok, mert még mindig nem bírhatom teljesen az én Istenemet. Legfeljebb Isten Ura irgalmára emlékezik, amellyel **isteni Ura megkönyörült rajta,** és a tisztulás éjszakájában **megtisztította, hogy Isten maradéktalanul átadhassa magát isteni menyasszonyának.** A lélek-menyasszony már boldogan emlékezik vissza arra: De jó, én beleegyeztem ebbe a tisztulásba, elfogadtam az én isteni Uram akaratát ebben is, mert most már a két akarat, **Isten és a lélek akarata immár egyesült** (vö. Mt 6, 10). A lélek-menyasszonyban az isteni Vőlegény akarata érvényesül, nemcsak a teremtményi alázat, hanem a szerelmes szív szerető odaadása miatt is. **Élete egygé lett, egységesült isteni Ura életével,** mert az isteni Vőlegény is odaadta életét a választott léleknek. **Egymásnak rabjai lettek** (*A szellemi páros ének* 31. versszak 4. verssora értelmében, ahogyan erről P. Gabriele Maria Maddalena O. C. D. karmelita atya is ír az ő művében.)

Itt a lélek-menyasszony már tudja, hogy meghallotta isteni Urának a hozzá szóló szavát, és befogadására meglágyította, vagyis megnyitotta a szívét (vö. Zsolt 94, 8). Vagy még inkább

tudja: **Isten** az, Aki **megnyitotta az ajkát és a szívét**. Már nemcsak Isten dicséretét hirdeti szavával, hanem **az általa dicsért Istent is befogadja lelke hajlékába**.

Ha igaz az az axióma, vezérelv: **szerelem nélkül a pedagógia meghal**, akkor inkább érvényesül az az alaptétel: **a lélek-menyasszony az isteni Vőlegény szerete által él**. És bár a lélek-menyasszony is tudja: **a beszéd a csend egy silányabb formája**, Thonton Wilder: *Szent Lajos király hídja* című könyvében mégis szólásra nyitja az ajkát. Nem akármiről beszél, nem akármit mond, **csak egy szót, csak egy nevet, egy Valóságot**. Csak ennyit mond a lélek-menyasszony: **Jézus!** Ez a **Jézus az ő szívének a Rabja**. Lelke hajlékában foglyul ejtve tartja. Nem is kell már mondania, mert tudja belülről a lélek-menyasszony, hogy itt van Jézus. Jézus itt van bennem. Ezzel azt fejezi ki a lélek-menyasszony, hogy ő már nemcsak **Istennek él**, hanem azt: **Istenben él**, illetve **boldogan tapasztalja, hogy Isten pedig őbenne él. Lelkében felfakadt az élet, mint a rügy**, amely a tavaszi nap fényére, melegére, cirógatására kipattan. Abban a rügyben a tél folyamán, a hideg és a sötétség időszakában is benne volt az életerő. Ez az erő most kilépett a rejtettségéből, és elkezdett működni, tevékenykedni. A lélek-menyasszony – aki eddig is hitte, hogy Isten a megszentelő kegyelem által benne él – **boldogan megélheti: Isten szerete elkezdett benne lüktetni, felfakasztotta benne az Ő isteni életét, és immár Isten tevékenykedik benne**. Ebben a boldog imaállapotban isteni Urával **ketten élnek egy helyen, mert Isten eljött az Ő választottja lelke hajlékába, és az Ő rabjává tette magát**. Szerelmes boldogsággal vannak egymásban, **gyönyörködő szeretettel**, az egymásnak való **öröm biztos tudatával**.

Ha az isteni Vőlegény azt mondja: *Királyt tart bilincsből a hajfonatod* (Én 7, 6), akkor a lélek-menyasszony is mondja: **Királyom, a Te isteni érintésed is bilincsből tart engem**. Erre az erős hajszára új és új virágokat fűznek, a szerelmet újabb virágjait. Kölcsönösen gyönyörködnek egymás lelki kincseiben, mint egy szép virág-koszorúban, amelyet egymás számára kötöttek, és egymás nyakába helyeztek. **Folytonosan gazdagítani akarják újabb meg újabb erényvirágokkal, a szerelmet kivirágzásával**. Ez a hajsza – amely egy királyt is tud bilincseiben tartani, lebilincselve tartani – olyan erős, hogy szüntelenül lehet rá újabb és újabb erényvirágokat fűzni. Nem unják meg egymást.

Ha egy híres művész tud így nyilatkozni: „Gyerekkorom óta megszerettem a zenét, és a mai napig is ez a szerelmem”, akkor a lélek-menyasszony még inkább ezt vallja: **„Megszerettem az én isteni Uramat, és nemcsak a mai napig, hanem örökre Ő lesz az én Szerelmem, igen nagy Szerelmem, igen nagy Boldogságom!”** Milyen nagyszerű, hogy isteni Urammal szüntelenül együtt lehetünk majd az örökkévalóságban, és én szüntelenül növekedhetem az Iránta való szeretetben, illetve az Ő irántam való szeretetének a befogadásában!

Milyen boldog a lélek-menyasszony, amikor hallja isteni Ura vallomását:

Hitvesem, te most már tudod, hogy' szeretlek én!

Ő pedig szüntelen, örökre zengheti esengő vallomását isteni Urának:

Én Uram, szeress még jobban engem szüntelen!